

## Huvudman

Gnesta Waldorfskoleförening  
Organisationsnummer 819001-3030  
styrelsen@gnestawaldorfskola.se

## Ärendet

Tillsyn av grundskolan Gnesta Waldorfskola i Gnesta kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 23 juni 2022.

---

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Gnesta Waldorfskoleförening att senast **27 oktober 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande garanterad undervisningstid, svenska som andraspråk, garantin för tidiga stödinsatser, särskilt stöd, individuella utvecklingsplaner samt tillgång till elevhälsa. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Gnesta Waldorfskoleförening inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Gnesta Waldorfskoleförening ska vidta följande åtgärder

#### Garanterad undervisningstid

1. Se till att alla elever i mellan- och högstadiet får minst den garanterade undervisningstiden i ämnena hem- och konsumentkunskap, engelska, naturorienterande ämnen, musik, bild, samhällsorienterande ämnen och idrott- och hälsa fördelat utifrån den stadieindelade timplanen, om inte avvikelser är beslutade genom anpassad studiegång, anpassad timplan eller prioriterad timplan. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur

undervisningen för eleverna i mellan- och högstadiet är schemalagd under höstterminen 2023 och vårterminen 2024 utifrån huvudmannens beslutade timplan. Av redovisningen ska det även framgå en redogörelse för hur huvudmannen säkerställt att eleverna i mellan- och högstadiet får sin garanterade undervisningstid. (3 kap. 12 § och 10 kap. 4-5 §§ skollagen, 9 kap. 3 § skolförordningen samt bilaga 1 till skolförordningen.)

### Svenska som andraspråk

2. Se till att elever som bedöms ha behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk ges det. Av huvudmannens redovisning ska det framgå hur många elever som har bedömts vara i behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk och en beskrivning av hur undervisningen i ämnet organiseras vid skolenheten. (2 kap. 10 § skollagen och 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen.)

### Garantin för tidiga stödinsatser

3. Se till att det nationella bedömningsstödet för årskurs 1 genomförs enligt författningarnas krav. Av huvudmannens redovisning ska det framgå en redogörelse för hur huvudmannen säkerställt att bedömningsstöden i årskurs 1 genomförs under vårterminerna. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen, 9 kap. 22 b § skolförordningen samt 2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan [SKOLFS 2016:66].)
4. Se till att en särskild bedömning sker i samråd med specialpedagogisk kompetens när det utifrån användning av de nationella kartläggningsmaterialen i förskoleklassen finns en indikation på att elever inte kommer att uppfylla kommande kriterier för bedömning. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en redogörelse för hur samråd med specialpedagogisk kompetens sker när det utifrån användning av nationella kartläggningsmaterialet i förskoleklassen finns indikationer på att elever inte kommer att uppfylla kommande kriterier för bedömning. (3 kap. 4 och 4 a §§ skollagen)

### Särskilt stöd

5. Se till att vid minst ett tillfälle före **17 augusti 2023** informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav avseende skyldigheten att anmäla till skolenhetens rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats och ge in till Skolinspektionen i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen.)
6. Se till att alla lärare anmäler till rektorn om en elev befaras inte uppfylla kriterierna för bedömning eller de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Se vidare till att det för varje sådan inkommen anmälan till rektorn startas en utredning om särskilt stöd. Rektor ska dokumentera hur många sådana

anmälningar som inkommit till rektorn under perioden **17 augusti 2023 till 13 oktober 2023** och vilket datum en utredning har startats, och i förekommande fall avslutats, för respektive elev. Om samråd med elevhälsan bedömts uppenbart obehövligt i någon utredning, ska skälen för detta framgå av redovisningen. (3 kap. 7 § skollagen)

7. Se till att för varje sådan utredning om särskilt stöd som omnämns ovan som avslutas före **13 oktober 2023**, ska rektorn fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller besluta att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden **17 augusti 2023 till 13 oktober 2023**. Denna dokumentation samt datum för respektive beslut ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 9 § skollagen)
8. Se till att det av ett åtgärdsprogram framgår det faktiska behov av särskilt stöd som en utredning visar att eleven har och de åtgärder som enligt utredningen behövs för att tillgodose detta behov. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med fem avidentifierade åtgärdsprogram som beslutats innan redovisningsdatumet samt tillhörande utredningar. (3 kap. 7 och 9 §§ skollagen.)
9. Se till att fatta beslut om särskild undervisningsgrupp för samtliga elever som får sådant särskilt stöd. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med två avidentifierade beslut om särskild undervisningsgrupp som är fattade under hösten 2023 om sådana finns. Vidare ska huvudmannen inkomma med en sammanställning över hur många beslut som rektorn fattat om särskild undervisningsgrupp under perioden **17 augusti 2023 till 13 oktober 2023**. Av sammanställningen ska det även framgå om utredning och beslut om åtgärdsprogram föregått beslut om särskild undervisningsgrupp. (3 kap. 11 § skollagen)
10. Se till att det i beslut om anpassad studiegång framgår de avvikelser som görs från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen samt motivering för sådana avvikelser. Huvudmannen ska, om det finns, i samband med redovisningen inkomma med två avidentifierade beslut om anpassad studiegång som är fattade innan redovisningsdatumet samt en sammanställning över hur många beslut som rektorn har fattat gällande anpassad studiegång under perioden **17 augusti 2023 till 13 oktober 2023**. (3 kap. 12 § skollagen)

### Individuella utvecklingsplaner

11. Se till att det för eleverna i årskurs 1-5 ges omdömen om deras kunskapsutveckling i en skriftlig individuell utvecklingsplan. Planen ska även innehålla en sammanfattning av de insatser som behövs för att respektive elev ska uppfylla kriterierna för bedömning eller betygskriterierna och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Huvudmannen

ska i samband med redovisningen inkomma med tre avidentifierade individuella utvecklingsplaner för respektive årskurs i årskurserna 1-5. (10 kap. 13 § skollagen)

### Tillgång till elevhälsa

12. Se till att det finns tillgång till skolpsykolog i skolans elevhälsa. Huvudmannen ska i samband med redovisningen inkomma med en redogörelse för hur tillgången till skolpsykolog har säkerställts. Huvudmannen ska även inkomma med dokumentation som styrker att det finns tillgång till skolpsykolog. (2 kap. 25 § skollagen)

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser frånvaro, studiehandledning på modersmålet och modersmålsundervisning samt kränkande behandling.

## Redovisning av åtgärd

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till [skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se](mailto:skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se), eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2021:8986, 2023:5437) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har under våren 2022 genomfört en tematisk tillsyn av Gnesta Waldorfskola. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling. Skolinspektionen har i samband med den tematiska tillsynen även genomfört en riktad tillsyn gällande bestämmelser avseende särskilt stöd.

Skolinspektionen beslutade 23 juni 2022 att förelägga Gnesta Waldorfskoleförening att senast 21 november 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, särskilt stöd och frånvaro. Vidare tilldelade Skolinspektionen Gnesta Waldorfskoleförening en anmärkning rörande kränkande behandling.

Gnesta Waldorfskoleförening har 23 november 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Skolinspektionen har begärt kompletteringar vilka Gnesta Waldorfskoleförening inkommit med 16 december 2022 samt 12 och 16 januari 2023. Skolinspektionen har därefter genomfört ett uppföljningsbesök i Gnesta Waldorfskola mellan 25 till 27 april 2023. Skolinspektionen utökade tillsynen i samband med uppföljningen genom att även granska delar av området grundläggande förutsättningar för skolenheten. Skolinspektionen har under tillsynsbesöket genomfört lektionsobservationer

och intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan samt med rektorn. Som en del av tillsynen har även stöddokumentation för enskilda elever granskats. Gnesta Waldorfskoleförening inkom 29 maj med synpunkter på Skolinspektionens protokoll och har 23, 25 och 27 april samt 1 och 7 juni 2023 inkommit med ytterligare kompletteringar efter begäran från Skolinspektionen.

Skolinspektionen genomför parallellt en ägar- och ledningsprövning samt en prövning av Gnesta Waldorfskoleförenings ekonomiska förutsättningar i ett separat ärende (dnr 2023:1856). Beslut när det gäller ägar- och ledningsprövning samt prövning av ekonomiska förutsättningar kommer att fattas inom ramen för det ärendet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Gnesta Waldorfskoleförening har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder. Huvudmannen ska vidare se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

## Föreläggande

### Garanterad undervisningstid

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

##### *Garanterad undervisningstid i engelska*

Av intervjuer med såväl rektorn, lärare som elever framgår att eleverna i årskurserna 5 och 6 inte fått sin garanterade undervisningstid i ämnet engelska under januari, februari och mars 2023. Detta på grund av skolan inte haft någon lärare att tillgå för undervisning i de två årskurserna. Eleverna i årskurs 6 uppger att undervisningen endast bestått av filmvisning, men att de nu undervisas i ämnet engelska av elevernas klasslärare. Rektorn uppger att eleverna i årskurs 6 eventuellt kommer att kompenseras med undervisningstid under morgonperioder i slutet av läsåret 2022/23. Vidare uppger rektorn att eleverna i några andra ämnen redan har uppnått den garanterade undervisningstiden varpå undervisningstid istället kan avsättas för ämnet engelska. Vidare uppger rektorn att det kommer att

ske en kompensation av den garanterade undervisningstiden i ämnet engelska för eleverna i årskurs 5 under nästkommande läsår.

#### *Garanterad undervisningstid i naturorienterande ämnen*

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att eleverna i årskurs 7 inte fått sin garanterade undervisningstid i de naturorienterande ämnena under årskurserna 5 och 6. Anledningen till att eleverna inte fått sin garanterade undervisningstid är att det saknats lärare i de naturorienterande ämnena.

#### *Garanterad undervisningstid i hem- och konsumentkunskap*

Av skolans timplan framgår att eleverna i mellanstadiet ska undervisas i hem- och konsumentkunskap i årskurserna 4 och 6. Av intervju med lärare framgår att eleverna under läsåret 2022/2023 endast undervisas i hem- och konsumentkunskap i årskurs 5. Vidare framgår av intervju med lärarna att de inte vet i vilken omfattning eleverna i nuvarande årskurs 6 getts undervisning i hem- och konsumentkunskap när de gick i årskurserna 4 och 5.

Av intervjuer med rektorn och elever framgår att elever i årskurserna 7 och 8 inte getts någon undervisning i hem- och konsumentkunskap under högstadiet. Av skolans timplan som Skolinspektionen tagit del av framgår dock att eleverna ska ges det i alla tre årskurserna. Rektorn uppger att anledningen till att eleverna inte fått sin garanterade undervisningstid är att det, sedan våren 2022, saknas lärare i ämnet hem- och konsumentkunskap. Vidare uppger rektorn att eleverna i årskurs 9 under innevarande läsår ges undervisning i hem- och konsumentkunskap av klassläraren och bespisningspersonalen. Rektorn uppger vidare att eleverna, som en del av undervisningen, lagat mat hemma som de filmat och delgivit klassläraren. Anledningen till att elever i årskurs 9 ges undervisning, trots att det saknas lärare, är att eleverna ska betygsättas i slutet av läsåret. Rektorn uppger att eleverna i årskurs 9 inte kommer att få den garanterade undervisningstid i hem- och konsumentkunskap som de har rätt till i högstadiet.

#### *Garanterad undervisningstid i musik*

Av intervju med rektorn framgår att lärarna och eleverna årskurs 5 genomför ett projekt som avser instrumentbygge under lektionstid i ämnet musik. Enligt rektorn är syftet med projektet att stärka gemenskapen i klassen och undervisningen utgår således inte utifrån syfte och centralt innehåll i ämnet musik. Elevhälsan uppger att eleverna genom detta projekt undervisas i akustik och matematik och att det är ett sätt att göra undervisningen meningsfull för eleverna. Elevhälsan uppger vidare att projektet instrumentbygge pågår i flera månader.

#### *Garanterad undervisningstid i idrott och hälsa*

Av intervjuer med lärare och elever framgår att eleverna går miste om undervisningstid i ämnet idrott- och hälsa då eleverna förflyttar sig till någon av de idrottshallar som skolan använder sig av i undervisningen. Lärarna uppger att eleverna inte genomfört något undervisningsmoment i ämnet idrott och hälsa under förflyttningarna, dock har eleverna vid ett tillfälle har arbetat men en saga.

Eleverna uppger att de alltid får prata om vad de vill och att de inte får några uppgifter av lärarna under tiden de förflyttar sig till idrottshallen. Vidare uppger eleverna att lärarna avslutar lektionerna innan idrotten och att eleverna får gå 10 till 30 minuter tidigare vilket leder till att de går miste om undervisningstid även i dessa ämnen. Några elever uppger att om idrottsläraren är sjuk ställs lektionen in och att de aldrig haft någon vikarie i ämnet idrott- och hälsa. Rektorn uppger att elevernas utsaga beror på att lärarna inte varit tillräckligt tydliga med att promenaden ingår i idrottsundervisningen. Dock uppger lärarna under intervju att de inte genomför något undervisningsmoment i ämnet idrott- och hälsa under promenaden.

#### *Garanterad undervisningstid i särskild undervisningsgrupp*

Av intervju med läraren som undervisar i en av de särskilda undervisningsgrupperna framgår att eleverna inte ges undervisning i de samhällsorienterande ämnena, bild och hem- och konsumentkunskap och således får inte eleverna sin garanterade undervisningstid i dessa ämnen. Vidare uppger läraren att hen inte fått någon överlämning eller några instruktioner kring vilka ämnen eleverna ska undervisas i utan att läraren själv bestämmer vilka ämnen hen vill undervisa eleverna i. Detta har bland annat resulterat i att läraren valt att inte undervisa eleverna i samhällsorienterande ämnen. Rektorn uppger under intervju att den nuvarande läraren i den särskilda undervisningsgruppen inte fått någon överlämning från tidigare lärare. Vidare uppger rektorn att hon inte är medveten om att eleverna inte undervisas i samhällsorienterande ämnen, då eleverna i de särskilda undervisningsgrupperna ska läsa alla ämnen. Det finns således heller inte något beslut som avser att eleverna inte ska undervisas i samhällsorienterande ämnen. Av det schema som Skolinspektionen tagit del av framgår att alla elever i den särskilda undervisningsgruppen slutar samtliga skoldagar klockan 12:30. Elevhälsan uppger att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen ska undervisas i alla ämnen men att undervisningstiden kortas ner i alla ämnen. Dock vet elevhälsan inte om eleverna har beslut om anpassad studiegång. Skolinspektionen har begärt in enskilda scheman för alla elever som har placering i särskild undervisningsgrupp. Av de nio eleverna har huvudmannen inkommit med schema för tre av eleverna. Av individuella scheman för två av eleverna framgår endast vilka tider eleverna ska vara i den särskilda undervisningsgruppen men ingen information om vilka ämnen som eleverna ska undervisas i. För en elev framgår dock av schemapositionerna vilka ämnen eleven undervisas i samt om undervisningen ska genomföras enskilt, i den särskilda undervisningsgruppen eller i ordinarie undervisningsgrupp.

#### **Rättslig reglering**

Av skollagen framgår vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta och att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 890 timmar. (10 kap. 4 § och 5 § 1 stycket skollagen)

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1. Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. (9 kap. 3 § och bilaga 1 skolförordningen.) Huvudmannen beslutar om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna efter förslag av rektorn. (9 kap. 4 § skolförordningen)

Av förarbeten till skollagen anges att en viktig förutsättning för att eleverna ska kunna nå kunskapskraven är att de får de undervisningstimmar som anges i timplanen. Den minsta garanterade undervisningstiden i de olika ämnena har koppling till kursplanerna och de nationella proven. Avsikten med den stadieindelade timplanen är att uppnå en ökad likvärdighet mellan skolor. (Prop. 2016/17:143, s. 17 och 19)

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställer att eleverna i mellan- och högstadiet ges den garanterade undervisningstid de har rätt till i flera ämnen. Tillsynen visar att eleverna i mellanstadiet inte får den garanterade undervisningstiden de har rätt till i ämnena engelska och hem- och konsumentkunskap då det inte funnits tillgång till lärare. Vidare visar tillsynen att eleverna i högstadiet inte fått sin garanterade undervisningstid i hem- och konsumentkunskap samt i de naturorienterande ämnena på grund av att det saknats lärare.

Tillsynen visar även att eleverna i mellan- och högstadiet inte får sin garanterade undervisningstid i idrott och hälsa då tid för förflyttning till idrottshallar inte ägnas åt undervisning i ämnet trots att tiden för förflyttning ingår i undervisningstiden.

Det framgår vidare av tillsynen att eleverna i årskurs 5 inte får sin garanterade undervisningstid i ämnet musik då stor del av undervisningstiden avser projektet instrumentbygge. Skolinspektionen bedömer att instrumentbygge inte är förenligt med ämnets syfte och centrala innehåll vilket innebär att eleverna går miste om sin garanterade undervisningstid i ämnet musik.

Tillsynen visar avslutningsvis att elever som undervisas i särskild undervisningsgrupp inte ges undervisning i de samhällsorienterande ämnena, hem- och konsumentkunskap och bild och således inte ges den undervisningstid de har rätt till. Mot bakgrund av att eleverna i den särskilda undervisningsgruppen slutar sina skoldagar klockan 12:30 ges inte eleverna heller den garanterade undervisningstid som de har rätt till i alla ämnen.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att huvudmannen inte säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid då detta varit brist i tillsynsbeslut den 23 juni 2022. Att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid tillgodosedd gör att eleverna inte får sin rätt till utbildning och leder till att eleverna får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

## Svenska som andraspråk

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att det inte sker någon undervisning i svenska som andraspråk på skolan men att det finns flera elever som är i behov av det. Vidare uppger rektorn att det finns flera nyanlända elever som har annat modersmål än svenska men att det inte fattats några beslut om svenska som andraspråk för dessa elever utan lärarna i svenska försöker att anpassa undervisningen. Anledningen till att undervisning i svenska som andraspråk inte erbjuds beror enligt rektorn på att det inte finns någon behörig lärare i det ämnet. Rektorn har i svar på kompletterande frågor efter tillsynsbesöket även uppgett att anledningen till att de fyra nyanlända eleverna inte får undervisning i svenska som andraspråk är att de under läsåret istället har getts studiehandledning på modersmålet.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges. (2 kap. 10 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet, och invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev. Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval i grundskolan och specialskolan, som elevens val, eller inom ramen för skolans val. (5 kap. 14-15 §§ skolförordningen)

### Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever som är i behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk men som inte får undervisning i ämnet. Tillsynen visar att det finns flera nyanlända elever med annat modersmål än svenska, som därav är i uppenbart behov av att läsa svenska som andraspråk, som inte får undervisning i ämnet. Rektorn motiverar att eleverna inte får undervisning i svenska som andraspråk med att det inte finns någon behörig lärare i ämnet och att eleverna istället erbjudits studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionen bedömer att det inte utgör ett giltigt skäl att det saknas behörig lärare i ämnet och

att studiehandledning på modersmålet inte är ett ämne utan en stödinsats som inte går att likställa med undervisning i ämnet svenska som andraspråk.

### **Garantin för tidiga stödinsatser**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har bland annat efterfrågat sammanställningar av de senast genomförda bedömningsstöden. Huvudmannens har inkommit med bedömningsstöd från höstterminen 2022 men inte för vårterminen 2023. Av intervju med lärare framgår att bedömningsstödet i årskurs 1 endast genomförs under höstterminen.

Skolinspektionen har även tagit del av sammanställningar av genomförda kartläggningsmaterial från höstterminen 2022. Av sammanställningarna framgår att flera elever visar indikationer på att inte uppfylla kommande kriterier för bedömning. Av intervju med lärare som bland annat arbetar i förskoleklass framgår att det inte sker någon särskild bedömning och samråd med specialpedagogisk kompetens för elever i förskoleklass som visar indikationer på att inte uppfylla kommande kriterier för bedömning. Av intervju med elevhälsan framgår att lärare och elevhälsa kommit överens om att de inte behövt göra någon särskild bedömning utifrån resultatet på kartläggningsmaterialet i förskoleklassen. En lärare som arbetar i förskoleklass uppger att hen tidigt på höstterminen märker vilka elever som behöver stöd men att det stäms av med specialpedagogen tidigast i maj om läraren upplever att det då finns behov. Huvudmannen har i synpunkter på protokollet uppgett att läraren gör egna insatser för eleverna efter att ett samråd med specialpedagogisk kompetens genomförts.

Rektorn uppger under intervju att det har gjorts insatser för att implementera rutinerna för garantin för tidiga stödinsatser men att det är ett fortsatt utvecklingsområde. Även elevhälsan uppger att det finns framtagna rutiner som ska gälla från höstterminen 2022 men att alla lärare inte arbetar efter de gällande rutinerna. Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens rutiner för arbetet med garantin för tidiga stödinsatser. Av rutinen framgår att samråd med specialpedagogisk kompetens sker först under juni månad vid överföringsmötet där lärare i förskoleklass, specialpedagog och klasslärare för blivande årskurs 1 deltar.

#### **Rättslig reglering**

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och lågstadiet, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, nationellt bedömningsstöd eller nationellt prov, finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper i svenska, svenska som andraspråk eller matematik som ska uppnås i årskurs 1 och 3. Vidare framgår att om det efter en särskild bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för den aktuella skolformen, ska det

skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd. (3 kap. 4 § skollagen)

Vidare framgår av skollagen att ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens. (3 kap. 4 a § skollagen)

Av skolförordningen framgår att nationella kartläggningsmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklass samt att Skolverket får meddela närmare föreskrifter om nationella kartläggningsmaterial och användningen av dessa. (8 kap. 2 och 3 §§ skolförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter framgår att Skolverkets kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet i förskoleklass (diarienummer 2019:567 [Hitta språket]) och Skolverkets kartläggningsmaterial i matematiskt tänkande i förskoleklass (diarienummer 2019:568 [Hitta matematiken]) ska användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda kartläggningsmaterialen vid avstämningstillfällen under höstterminen. Vid varje avstämningstillfälle ska läraren utgå från anvisningar i kartläggningsmaterialet. (2-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella kartläggningsmaterial i språklig medvetenhet och i matematiskt tänkande i förskoleklass)

Av skolförordningen framgår vidare att nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 samt att Skolverket får meddela närmare föreskrifter om nationella bedömningsstöd och användningen av dessa. (9 kap. 22 b – c §§ skolförordningen)

Av Skolverkets föreskrifter framgår att i ämnena svenska och svenska som andraspråk i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i läs- och skrivutveckling (diarienummer 2019:563) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen. Vid varje avstämningstillfälle ska läraren utgå från Avstämning A, B eller C i bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling. (2-3 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan.)

Av Skolverkets föreskrifter framgår vidare att i ämnet matematik i årskurs 1 ska Skolverkets nationella bedömningsstöd i taluppfattning (diarienummer 2019:564) användas. Vidare framgår att för varje elev ska läraren använda bedömningsstödet vid avstämningstillfällen under både höstterminen och vårterminen. Läraren ska använda den del av bedömningsstödet som avser den aktuella terminen och börja på mellannivån för varje elev. Därefter ska läraren använda bedömningsstödet utifrån hur långt eleven har kommit i sin kunskapsutveckling. (4-5 §§ Skolverkets föreskrifter om obligatoriska nationella bedömningsstöd i svenska, svenska som andraspråk och matematik i årskurs 1 i grundskolan och sameskolan)

## Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med garantin för tidiga stödinsatser. Tillsynen visar att bedömningsstöden i årskurs 1 inte genomförs under vårterminen utan enbart under höstterminen. Vidare visar tillsynen att det inte genomförs någon särskild bedömning och samråd med specialpedagogisk kompetens för de elever i förskoleklass som visar en indikation på att inte uppfylla kommande kriterier för bedömning. Huvudmannen har i synpunkter på protokollet uppgett att läraren gör egna insatser för eleverna efter att ett samråd med specialpedagogisk kompetens genomförts. Under Skolinspektionens intervjuer uppgav dock såväl lärare som elevhälsa att det inte sker något samråd med specialpedagogisk kompetens. Utredningen ger följaktligen, trots den korrigerande som huvudmannen gjort av det personalen uppgett för Skolinspektionen, stöd för att samråd med specialpedagogisk kompetens inte sker vid den särskilda bedömningen av resultatet av kartläggningsmaterialet.

## Särskilt stöd

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

#### *Anmäla, utreda och fatta beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram*

Skolinspektionen har i samband med tillsynen inhämtat en sammanställning över andelen elever som uppfyllt betygskriterierna i samtliga ämnen och årskurser under bland annat läsåret 2021/2022. Av sammanställningen framgår att en hög andel elever inte uppfyllt betygskriterierna i de naturorienterande ämnena. Av intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare framgår att det finns flera elever som trots att de inte uppfyllt betygskriterierna som minst ska uppfyllas i naturorienterande ämnen inte anmälts för utredning av särskilt stöd. Elevhälsan uppger att anledningen till att eleverna inte anmälts för utredning av särskilt stöd beror på att det varit flera rektorsbyten och att lärarna inte har uppfattat rutinerna kring anmälan för utredning av särskilt stöd. Rektorn uppger att de kommer säkerställa att eleverna kommer uppfylla betygskriterierna till årskurs 9.

Av intervju med rektorn framgår att det inte startas en utredning för alla anmälningar om utredning av särskilt stöd som inkommer till rektorn. Rektorn uppger vidare att alla anmälningar inte kan leda till att utredning startas utan att det är specialpedagogen, i samråd med övrig personal i elevhälsan, som avgör om eleven är i behov av en utredning eller om extra anpassningar är tillräckliga. Även elevhälsan uppger att det inte startas en utredning av särskilt stöd för varje anmälan som inkommer till rektorn utan att de gör en analys som visar om eleven är i behov av att det startas en utredning av särskilt stöd eller inte. Specialpedagogen kan även, tillsammans med lärarna, komma överens om att extra anpassningar är tillräckliga och att eleverna inte behöver utredas för särskilt stöd. Rektorn uppger att det är viktigt att lärarna känner till att samtliga anmälningar inte kan leda till att eleverna utreds för särskilt stöd. Elevhälsan uppger att när en elev anmälts för utredning av särskilt stöd kan de identifiera om det är fler elever som är i behov av stöd genom att utreda klassrumsmiljön och, om så är fallet, arbeta med att förändra lärmiljön

istället för att utreda den enskilda eleven. Vidare uppger elevhälsan att de ibland inte väntar på att en elev ska utredas utan att särskilt stöd sätts in direkt, exempelvis om eleven har uppenbara läs- och skrivsvårigheter. Av inkommen dokumentation framgår att alla åtgärdsprogram inte föregås av en utredning av särskilt stöd. Skolinspektionen har begärt all stöddokumentation avseende elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp. Av dokumentationen framgår att alla nio elever har upprättade åtgärdsprogram men att endast två av åtgärdsprogrammen har föregåtts av en utredning av särskilt stöd.

Av intervju med rektorn framgår att om en utredning visar att en elev inte är i behov av särskilt stöd dokumenteras det i utredningen vilken vårdnadshavarna får ta del av men det fattas inte något beslut om att eleven inte är i behov av särskilt stöd. Även elevhälsan uppger att det inte fattas något beslut när en utredning av särskilt stöd visar att en elev inte är i behov av särskilt stöd. Elevhälsan uppger att det beror på att Skolverket inte har någon sådan mall som de kan använda sig av. Skolan använder två blanketter, utredning av särskilt stöd och upprättande av åtgärdsprogram.

#### *Åtgärdsprogram och utformning av särskilt stöd*

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram för enskilda elever. Av de flesta åtgärdsprogram saknas beskrivningar av elevernas behov av särskilt stöd och därmed även vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att eleverna ska få sina behov tillgodosedda. För en elev framgår exempelvis att eleven inte uppfyller betygskriterierna i ämnet musik, men att det inte finns några specifika åtgärder utifrån elevens behov i ämnet. Rektorn uppger att den åtgärd som ska genomföras är att eleven ska träffa en annan lärare än elevens ordinarie lärare i musik. Att åtgärden inte finns med i åtgärdsprogrammet beror på att den missats att dokumenteras. Av intervju med rektorn framgår att en annan elev är i behov av särskilt stöd för att lära sig läsa, skriva och räkna på grundläggande nivå och att åtgärden är att eleven ska ges undervisning i instrumentbygge av musikläraren.

Vidare framgår av flera elevers åtgärdsprogram att respektive elevs behov av särskilt stöd i olika ämnen vidare måste kartläggas för att skolan ska kunna ge rätt stöd. Kartläggningen är framskriven som en åtgärd som ska genomföras i respektive elevs åtgärdsprogram. Att elevernas kunskaper inte kartlagts i de olika ämnena innebär att elevernas behov av särskilt stöd inte har utretts i de aktuella ämnena. Vidare framgår av flera elevers åtgärdsprogram att kartlägningsåtgärderna är identiska i flera åtgärdsprogram i rad för enskilda elever. Det saknas utvärdering av kartlägningsinsatserna mellan åtgärdsprogrammen och det saknas beskrivningar av elevens utveckling i respektive ämne. Det framgår inte heller i utvärderingarna om åtgärden har genomförts eller inte.

Av åtgärdsprogram för elever som har placering i särskild undervisningsgrupp framgår att det även i dessa åtgärdsprogram saknas konkreta åtgärder. Av åtgärdsprogrammen framgår inte elevernas behov av särskilt stöd utifrån de betygskriterier eller kriterier för bedömning som minst ska uppfyllas i specifika ämnen. Elevernas behov av särskilt stöd beskrivs exempelvis: eleven har stort behov av att få använda alla sina intressen och förmågor i skolaktiviteter, eleven har behov av att de vuxna

finns tillhands och hjälper hen i sociala situationer samt sådant som intresserar eleven bör undervisningen fokusera på. Vidare beskrivs åtgärderna på exempelvis följande sätt: fortsatt kartläggning av styrkor och svagheter hos eleven, arbete i rörelse samt eleven erbjuds samtal med kurator vid behov.

#### *Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång*

Av intervju med rektor framgår att två elever i årskurs 9 har all sin undervisning i ett enskilt rum tillsammans med en resursperson. En av eleverna har haft den placeringen sedan eleven gick i årskurs 8 och den andra eleven har haft det under hela årskurs 9. Rektorn uppger att stödet inte avser ett särskilt stöd och huvudmannen har i synpunkter på protokollet uppgett att det är att betrakta som en anpassning för eleverna. Av inkommen dokumentation framgår dock att båda eleverna har åtgärdsprogram samt beslut om anpassad studiegång. Av beslutet om anpassad studiegång framgår att eleverna har behov av undervisning i mindre sammanhang. Det finns inte något beslut om särskild undervisningsgrupp för någon av eleverna.

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av beslut om anpassad studiegång för flera elever. Av tre av besluten saknas datum för beslut. Vidare framgår att besluten om anpassad studiegång fattas utifrån elevernas behov av att få undervisning i mindre sammanhang och inte som en anpassad studiegång. Av fem beslut saknas information om vilka ämnen som den anpassade studiegången avser. Av ett beslut om anpassad studiegång framgår att en elev är i behov av kortare skoldag men i övrigt saknas uppgifter om omfattning och varaktighet av beslutet. Av samtliga beslut om anpassad studiegång framgår att de kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

#### **Rättslig reglering**

##### *Anmäla, utreda och fatta beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram*

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 7 § 1-3 och 5 stycket skollagen)

##### *Åtgärdsprogram och utformning av särskilt stöd*

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem

som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan avseende vissa särskilt angivna former av särskilt stöd. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. (3 kap. 10 § skollagen)

Av förarbeten till skollagen framgår att elever som behöver särskilt stöd för att nå målen också ges sådant stöd är centralt och arbetet med särskilt stöd är en viktig fråga som berör stora delar av den pedagogiska verksamheten i skolan. Samtidigt kan ett beslut om särskilt stöd innebära inskränkningar och förändringar i den enskilda elevens utbildning. Regeringen anser därför att det måste ställas höga krav på rättssäkerhet. Detta innebär att de beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram som fattas ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata åtgärder. En förutsättning för detta är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag. (Prop. 2013/14:160 s. 25 ff)

Av förarbeten till skollagen framgår vidare vad gäller åtgärdsprogram att det är viktigt att de konkreta åtgärder som avses att vidtas med anledning av det identifierade behovet av särskilt stöd anges i programmet. Om en elev har behov av regelbundna specialpedagogiska insatser i ett visst ämne kan det t.ex. anges att eleven ska undervisas av en speciallärare i det ämnet, hur många timmar per vecka det ska ske samt om denna undervisning ska ske utöver ordinarie undervisning i det aktuella ämnet eller i stället för den ordinarie undervisningen. Att såväl behovet av särskilt stöd som de konkreta åtgärder som ska vidtas anges i åtgärdsprogrammet är viktigt dels därför att åtgärdsprogrammet är ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja eleven så att han eller hon kan nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, dels för att eleven och vårdnadshavarna ska kunna ta ställning till om de är nöjda med de åtgärder som avses att vidtas eller om de vill överklaga beslutet om åtgärdsprogram. Det är även viktigt för att beslutet och dess effekter ska kunna följas upp och utvärderas. (Prop. 2013/14:160 s. 29)

#### *Beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång*

Enligt skollagen får ett beslut enligt 9 § om det finns särskilda skäl gör en elev i grundskolan innebära att särskilt stöd ska ges enskilt eller i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven tillhör. (3 kap. 11 § skollagen)

Av förarbetena framgår att särskilt stöd ska i första hand ges i den gemenskap eller gruppering där eleven vanligtvis ingår. Stödet kan om det finns särskilda skäl ges i

en annan miljö om det finns bättre förutsättningar för eleven att kunna tillgodo-göra sig det. Vidare framgår att särskild undervisningsgrupp kan betyda undervisning i annan gruppering inom skolenheten eller undervisning i andra lokaler med annan personal. Åtgärden att placera en elev i en särskild undervisningsgrupp ska vara ett särskilt beslut som fattas av rektorn i samband med ett beslut om åtgärdsprogram. Innan beslut om särskilt stöd genom särskild undervisningsgrupp fattas ska samråd ske med eleven och elevens vårdnadshavare. Dokumentation och uppföljning ska ske på samma sätt som när det gäller andra stödåtgärder. Placeringen i särskild undervisningsgrupp ska regelbundet omprövas. Skolan måste också upplysa om möjligheten att överklaga till Skolväsendets överklagandenämnd samt noggrant dokumentera vilka beslut som fattas i samband med placeringen. Uppföljning och utvärdering av de insatta åtgärderna ska ske med viss regelbundenhet och i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. (prop. 2009/10:165 s. 292 f)

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen. (3 kap. 12 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat att beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan en fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen. (prop. 2009/10:165 s. 293 f)

### Skolinspektionens bedömning

#### *Anmäla, utreda och fatta beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla, utreda och fatta beslut om elevernas behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att det finns elever som inte har anmälts och utretts för behov av särskilt stöd trots att ett sådant behov befaras föreligga. Tillsynen visar vidare att det inte fattas några beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram när en utredning visar att en elev inte är i behov av särskilt stöd. Om en elevs behov inte utreds alls eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till. Utan en utredning är det också svårt för lärare och rektorn att veta att eventuella insatser som sätts in motsvarar elevens behov.

#### *Åtgärdsprogram och utformning av särskilt stöd*

Skolinspektionen bedömer att de åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inte uppfyller författningarnas krav. Tillsynen visar att elevernas behov av särskilt stöd eller hur stödbehovet ska tillgodoses inte anges i åtgärdsprogrammen.

I flera åtgärdsprogram saknas exempelvis åtgärder som tillgodoser elevernas behov av särskilt stöd i specifika ämnen. Bristerna i skolans arbete med särskilt stöd påverkar elevernas möjlighet att uppfylla betygskriterierna.

#### *Särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång*

Skolinspektionen bedömer att det saknas flera beslut om särskild undervisningsgrupp. Tillsynen visar att det finns elever som i hög omfattning får hela undervisningen i en särskild undervisningsgrupp under hela läsåret. Trots att huvudmannen uppger att stödet ges som extra anpassning och inte som ett särskilt stöd bedömer Skolinspektion att stödets omfattning och varaktighet gör att stödsatsen ska betraktas som ett särskilt stöd och att stödet i realiteten ges i en särskild undervisningsgrupp.

Skolinspektionen bedömer vidare att de beslut som är fattade gällande anpassad studiegång inte följer författningarnas krav. Av besluten framgår det inte en motivering till varför vissa ämnen anpassas bort. Det framgår inte heller i vilken omfattning i tid som den anpassade studiegången innebär.

### **Individuella utvecklingsplaner**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Skolinspektionen har i samband med tillsyn efterfrågat individuella utvecklingsplaner för enskilda elever. Av inkommen dokumentation framgår att det inte har upprättats en individuell utvecklingsplan för samtliga elever i årskurserna 1-5. Rektorn uppger i ett svar på Skolinspektionens frågor att en lärare inte upprättat individuell utvecklingsplan för en av eleverna där Skolinspektionen efterfrågat en sådan.

Då det i de granskade individuella utvecklingsplanerna, i vissa årskurser, helt saknas omdömen, framgår inte heller vilka insatser som eleverna behöver för att utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

#### **Rättslig reglering**

Av skollagen framgår att i årskurs 1-5 ska läraren en gång per läsår, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vidare framgår att den individuella utvecklingsplanen även får innehålla omdömen om elevens utveckling i övrigt inom ramen för läroplanen, om rektorn beslutar det. Överenskommelser mellan läraren, eleven och elevens vårdnadshavare vid utvecklingssamtalet ska alltid dokumenteras i utvecklingsplanen. Rektorn beslutar om utformningen av sådan skriftlig information som ges i utvecklingsplanen. (10 kap. 13 § skollagen)

## Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med individuella utvecklingsplaner. Tillsynen visar att det inte upprättats individuella utvecklingsplaner för samtliga elever i årskurserna 1-5. Tillsynen visar vidare att de skriftliga individuella utvecklingsplanerna i betydande omfattning saknar omdömen och sammanfattande insatser.

## Tillgång till elevhälsa

### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elevhälsan framgår att det saknas tillgång till skolpsykolog i elevhälsans arbete. Av intervju med rektor framgår att det inte finns någon skolpsykolog anställd på skolan. I kompletterande svar från huvudmannen framgår att det i nuläget inte finns något avtal med skolpsykolog, men att ett avtal kommer finnas inför läsåret 2023/24.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan ska finnas en elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 § skollagen)

I förarbetena till skollagen framgår att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Vidare följer att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper. (prop. 2009/10:165 s. 276)

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. (Lgr 22, avsnitt 2.8)

## Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Gnesta Waldorfskola saknar tillgång till skolpsykolog. Därmed finns en risk att elever som är i behov av psykologiska insatser inte får det.

## Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Gnesta Waldorfskoleförenings verksamhet vid Gnesta Waldorfskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller garanterad undervisningstid, svenska som andraspråk, garantin för tidiga stödinsatser, särskilt stöd, individuella utvecklingsplaner samt tillgång till elevhälsa. Det finns därför skäl att förelägga Gnesta Waldorfskoleförening att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## Områden utan konstaterade brister

### Frånvaro

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med elevhälsan framgår att lärarna månadsvis lämnar statistik över elevernas frånvaro till elevhälsan. Om en elev har över 15 procents frånvaro ska läraren lämna en redogörelse till elevhälsan vad läraren har vidtagit för åtgärder, exempelvis om de varit i kontakt med vårdnadshavarna. Elevhälsan uppger att orsaker till frånvaro utreds samt att åtgärder vidtas. Även lärarna uppger i intervju att de har ett systematiskt arbete för elever med upprepad eller längre frånvaro samt att de redovisar frånvarostatistik till elevhälsan varje månad.

#### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev har upprepad eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen. (7 kap. 19 a § skollagen)

#### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### Studiehandledning på modersmålet samt modersmålsundervisning

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att de elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det i den omfattning som de är i behov av. Vidare uppger rektorn att de elever som har annat modersmål än svenska erbjuds och får modersmålsundervisning.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om modersmålsundervisning. Sådana föreskrifter får innebära att modersmålsundervisning ska erbjudas i ett språk bara om ett visst antal elever önskar sådan undervisning i det språket. (10 kap. 7 § skollagen)

Av skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen)

### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

### Anmälan om kränkande behandling

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i redovisning av vidtagna åtgärder uppgett att rutinen för att upprätta kränkingsanmälningar har förenklats genom att blanketten för att anmäla kränkningar nu även finns i pappersformat. Information om att anmäla kränkande behandling ges till personalen på skolans alla arbetslagsträffar. Vidare framgår att rektorn är ansvarig för att ta emot kränkingsanmälningar och bedöma om det är en kränkning eller inte. Om ärendet anses vara en kränkning kommer den huvudmannen tillhanda.

### Rättslig reglering

Av skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

### Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

**X** Alexander Aleryd

---

Beslutsfattare  
Signerat av: Alexander Aleryd

**X** Helena Lanver

---

Föredragande  
Signerat av: Helena Lanver

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Christina Hjalmarsson medverkat.